

ADVENT 158–177.

Advent, vagyis úrjövét ideje készülődés karácsonyra, Jézus Krisztus születésének ünnepére. András apostol napjához (november 30.) legközelebb eső vasárnapkal kezdődik és karácsony böjtjén, december 24-én ér véget. Ilyenkor, az esztendő legsötétebb napjaiban a hideg időjárás ellenére sokan vesznek részt a hajnali miséken, tartózkodnak a zajos mulatságoktól, és régebben böjtöt is tartottak. „Székelykevéen egyesek már az első harangszókor odaérkeztek a templomba. A hajnali mise előtt rózsafüzért szoktak imádkozni. Ha még maradt idő, akkor énekeltek. ... »De ha valaki nem megy el az első hajnali misére, az nem kap irgalmat a Jézuskától«” (Botka 1983, 20). A satrincai Birinyi András szerint „Andráskó’ mindég bécsukták a muzsikát és karácson másnapjáig nem vót tánc. Hát egy kicsit úgy gyászótak.”

Észak-Bánátban és a bácskai Duna mentén az adventi köszöntés szokása is fennmaradt. Házáról házra járnak az adventölők és Szűz Máriáról, Jézus anyjáról énekelnek (158–162). Az adventi énekek is általában Máriáról, az angyali üdvözletről szólnak (163–168, 170–176). Zeneileg nem alkotnak egységes csoportot, vannak köztük középkori, kora újkori és 18–19. századi dallamok, és többféle szöveghez társulnak, melyek tartalma azonban hasonló.

(Adventban, a karácsony előtti kilenc napon kerül sor a szentcsalád-járásra, és többnyire karácsony előtt, adventban járnak betlehemezni. Ezek a szokások Krisztus születését jelentik meg, így a következő, karácsonyi fejezetben tárgyaljuk őket.)

158. Adventi köszöntő

Poco rubato ♩ = 100

1. Má - ri - a, Má - ri - a, Mëny - nye - ji szép haj - nal,

2) Kit szé - pen kö - szön - tött Gáb - ri - el ark - an - gyal.

1) 2. vsz. 2. vsz.

2. Mária, Mária,
Üdvösségünk hajnal,
Amely felviradott
Üdvösségünk napja.

Möntünk házrú házra. Akkor kaptunk pézt.

Hódegyháza, Szabóné Süle Erzsébet (80).

Burány B., 1972.

Régi, ereszkedő pentaton népdaltípusból kialakult újabb, diatonikus dallam. A pentaton változatok Székelyföldön találhatók, a Mária-énekek és a búcsús-, halottas, koldusének szövegű diatonikus változatok a Dél-Dunántúlon, a Dél-Alföldön. Összesen mintegy 50 variánsa ismert (MNT X. 568–616).

Dallamtípusa: MNT X. CXVII.

159. *Ádventölő*

Poco rubato ♩ = 144

1. Měnj el si - et - sěg-gel, Ark-an-gyal Gáb-ri - ěl,
Jó - zsef je - gye-sé-hěz É - kes {kő-szön-tés - re!
kő-szön-tés - sel!
1) 2) 3) 2. vsz.
ossia ossia

2. Isteni titkaim
Immár kijelentēm,
Mert Szűz Máriába
Jó kedvēm telt nekēm.

3. Légy gyors szolgálatban
Köszöntve Máriát,
És vidd mēg őněki
A mēgváltás titkát!

4. Az emberi nemzet
Hogy mēgszabaduljon,
S a régi fogságból
Új életre jusson.

Buzási Istvánné: Ádventi ének, ádventöléskor gyerekek is éneklík 2–3 versszakát.
Görög Ferencné szerint: Adventi, ablak alatt.

Gombos, Buzási Istvánné Bogyó Teréz (59) 1–3. vsz.
Görög Ferencné Szobonya Apollónia (77) 1–4. vsz.

Kiss L., 1941.
Kiss L., 1961.

Adventi variáns: 163–165.

Dallamtípusáról lásd a 163. ének jegyzetét.

160. Adventölő

Poco rubato ♩ = 126

1. Éb-redj, em-bër, mély ál - mod-ból,
Mög-sza - ba-dulsz rab - sá - god-ból!

Kö - ze - lít már üd - vös - sé - gëd,

El - tö - röl - te - tik vét - sé-gëd.

2. Az Úr elküldé angyalát,
Hogy köszöntse Szűz Máriát,
Kinek tiszta, szűz méhébe
Alászállt az örök Ige.

3. A szűzhöz így szólt az angyal:
Üdvöz légy, teljes malasztal!
A Szentlélek megárnýékoz,
Áldott méhed gyümölcsöt hoz!

4. Fiadat Jézusnak hívod,
Ő váltja mę a világot,
Melyet oly rég tart a Sátán
Fogságban, a bűnnek láncán.

Gombos, kilenc asszony.

Kiss L., 1941.

Bacsó Antalné Dinnyési Anna (60) szerint: Pár évvel ezelőtt ádvënt idején csak úgy zúgott a falu az énektől. Párosával męntek a gyerekek, és énekeltek az ablak alatt régi ádvënti énekeket. Estéknént egy-egy dallamot elénekeltek és elköszöntek: „Dicsértessék a Jézus Krisztus!” Karácsony estéjén elénekeltek az utolsó énekét. Vittek magukkal acskót. Kaptak diót, almát, kalácsot, pénzt. Szép divat volt, mert emlékéztette az embereket, hogy közelédk a karácsony.

19. századi, kis ambitusú, plagális dallam, mely a katolikus egyházi énekeskönyvekben is ezzel a szöveggel szerepel (*Hozsanna*, 9, *Éneklő Egyház*, 7). Kiss Lajos Hertelendyfalván is gyűjtötte adventi énekként (Kiss-Bodor 1984, 364). Népi változatainak leggyakoribb szövege azonban más (*Szállást keres a szentcsalád*), ami a szentcsalád-járás szokásához kapcsolódk. Közel húsz változata került elő a Dunántúlról, a Felföldről és az Alföldről, Erdélyből pedig egy.

(Hertelendyfalván Szatmáriné egy versszakkal énekelte: Kiss-Bodor 1984, 364.)

Variáns: 180-I, 188. szentcsalád-járás éneke.

Dallamtípusa: MTA népzenei gyűjtemény 18.598.0/0.

161. Adventölő

Poco rubato ♩ = 144

1. Mi-kor Má-ri - á - hoz az Is-ten an - gya - la
Ná - zá - rēt vá - ros - ba az ég-ből lē - szál - la,

Kit szent i - mád-ság-ban Gáb - ri - el ta - lá - la,

É - kes kö - szön-tés - sel a szűz - hōz így szó - la:

2. Üdvözlégy, tē kegyes, Isten szép lēánya,
Jessétől származott Ádám unokája,
Az Éva asszonynak legtisztább rajzatja,
Áron vesszejének megújult világa!
Áron vesszejének megújult virága!

3. Tégéd az Úristen leginkább szeretett,
Sok nemzetek közül magának eljegyzett.
Kilenc anyagi kar koronát készített,
Hogy megkoronázza azzal szent fejedet.

4. Azért készíts szállást az Isten Fiának,
Mert tégédet vallott szentségēs anyjának!
Tē méhēd' kívánta az ő szállásának,
Tégéd mond az Írás Salamony tornyának.

5. Világosítsa még az Úr az én házam,
Ragyogó fáklákkal rakja udvaromat!
Piros hajnal után hozza fēl napomat,
Hogy láthassam én is az én Krisztusomat!

Gombos, kilenc asszony 1–5. vsz.

Kiss L., 1941.

Görög Ferencné Szobonya Apollónia (77) 1–2. vsz.

Kiss L., 1961.

A gyűjtő szerint: Advent minden estjén a fiúk párosával köszönteni járnak. Az ablak alatt elénekelnek egy-egy régi adventi éneket (minden este mást), és utána elköszönnek: „Dicsértessék!” Utolsó este (karácsony estjén) megajándékozzák őket.

Újabb, kis ambitusú dallam, népi ájtatosságok, búcsújárások éneke a Dunántúlon, a Felföldön és az Alföldön. Adventi használatára nincs több adat.

Dallamtípusa: Típuskatalógus IV/412.

Ugyanez a szöveg más dallammal: 200-I. karácsonyi köszöntő.

162. Adventölő

$\text{♩} = 184$

1. Nincs oly el-me, ki föl-ér-je Má-ri-a mél-tó-sá-gát!
Ma-ga az éggy Is-ten ér-ti Szűz-a-nya tisz-ta-sá-gát.

Mert Má-ri-a ép-pen tisz-ta, nincs ben-ne sēm - mi ma-ku-la,

Mert kedvesb, mint Is-ten-nek sok e-zér-nyi szent an-gya-la.

1) 2)
2. vsz. első sor

2. Látván, Isten, tisztaságát, annyira megkedvelte,
Hogy rejtékben a szép erényt maradni nem engedte,
Hanem Gábrriel arkangyalt maga elejébe hívta,
És neki parancsolatban im ezeket mondotta:

3. Mënj el, sietve, Gábrriel, magadnak gyors utat végy,
Máriának Názáretben borulva üdvözlést tégy!
E szavakkal köszöntsd ötet: Üdvöz légyél, ó, Mária!
Téged Szent Fia anyjának választ egek Szent Ura!

Gombos, tíz asszony.

Kiss L., 1941.

A gyűjtő szerint: A gyerekek advent minden estéjén beköszöntenek egy-egy énekkel (minden este mással), amelyet az ablak alatt énekelnek el párosával. Utána elköszönnek: „Dicsértessék a Jézus Krisztus!” Utolsó este „acsót” visznek magukkal az ajándékok (alma, dió, kalács stb.) részére.

A dallam a 19. századi *Zsaskovszky énektárban* jelent meg *Bemegyek szent templomodba* kezdetű szöveggel. Nyolc népi variánsát gyűjtötték a Kárpát-medencében, vallásos szöveggel.

Dallamtípusa: MTA népzenei gyűjtemény 15.034.0/0.

Szövege: *Orgonahangok*, 408–409.

163. Adventi ének

♩ = cca 80

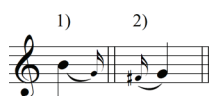
1. Kül-dé az Úr - is - ten Hű - sé - ges szo-ló-gá-ját

Ná - zá - re - ti szűz-höz Gáb - ri - el an - gya - lát,

Hir - det - ni i-rő-gal-mát.

2. vsz. →

2. Mennyből hoz csuda hírt
E bűnös világra:
Dávid törzsén fakadt
Üdvök szép virága,
Lelkünk boldogsága.

Hertelendyfalva, Eröss Istvánné Kovács Terézia (56),
Kerekes Lajosné Győrfi Anna (56),
Gejzer Antalné Győrfi Zsuzsanna (71),
Biszák Andrásné Kovács Anna (64).

Kiss L., 1968.

Középkori adventi szekvencia (*Mittit ad Virginem*) változatának fenti, régiesebb, ötsoros alakját a bukovinai székelyek őrizték meg, mely közel áll a *Cantus Catholici* (1651) énekeskönyvben megjelent dallamhoz (vö. *Magyarország zenetörténete I.* 509). A néphagyomány azonban zömmel négysoros, ABBC szerkezettel ismeri (több 18. századi melodiáriumban is így szerepel). Mintegy 75 adatot jegyeztek le az egész nyelvterületen (pl. MNT II. 889–892) főként vallásos, ritkábban lírai szövegekkel, gyakran névnapköszöntőként (Szendrei–Dobszay–Rajeczky 1979, I. 164–165, II. 77).

Variáns: 137. pünkösdi, 159, 164–165. adventi ének, 179-II. szentsalád-járás éneke, 339–341. János-köszöntő.

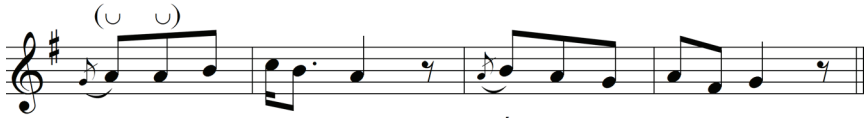
Dallamtípusa: Típuskatalógus IV/111. **Hangzó: 044.**

164. Adventi ének

Poco parlando ♩ = 152

1. Menj el si - et - ség - gel, Ark - an - gyal Gáb - ri - el,

Jó - zsef je - gye - sé - hez É - kes kö - szön - tés - sel!

néhányan néhányan 12. vsz. 5. vsz. 8. 9. 11. vsz.
3-9. vsz. 3-9. 11. vsz. *ossia*

2. Isteni titkajim
Immár kijelentem,
Mert Szűz Márijába
Jó kedvem telt nekem.

7. Ő szabadítsa meg
Izrajelnek népét,
Neki adom atyja,
Dávid király székét.

3. Légy gyors szolgálatba
Köszöntve Máriját,
És vidd meg öneki
Ím most véle közlöm
A megváltás titkát!
Minden jónak árját.

8. A Jákob házában
Ő fog uralkodni,
S hatalmával mindent
Magához fog vonni.

4. Az emberi nemzet
Emberi nemzetség
Hogy megszabaduljon,
A régi fogságból
Új életre jusson.
Szabadságra jusson.

9. Az ő országának
Sohasem lesz vége,
Ő lesz a megváltó,
Világ üdvössége.

10. Ó, égi követség,
Ó, Isten irgalma,
Mely nagy az emberhez
Jóságod hatalma!

5. Köszöntsd meg Máriját,
Ki malasztal teljes!
Mondd, az Úr van vele,
Mert előtte kedves.

11. Isteni megváltó,
Megtestesült Ige,
Légy atyánk s vezérünk
Örök üdvösségre!

6. Szentlélek Istentől
Fogantatik fíja.
Imádandó nevén
Őt Jézusnak hívja.

12. Ki váltságunk lettél
Itt a gyarló testben,
Koronánk s jutalmunk
Te légy a mennyekben!
Te légy majd egekben!

Völgyes, asszonyok 1–12. vsz.
asszony 1–3. vsz.

Bodor A., Németh I., 1997.
Bodor A., Lázár K., 1995.

Adventi variáns: 159, 163, 165.
Dallamtípusáról lásd a 163. ének jegyzetét.
Szövege: *Orgonahangok*, 402–403.

165. Adventi ének

♩ = cca 72

1. Menj el si - et - ség - gel, Ark - an - gyal Gáb - ri - el,

Jó - zsef je - gyes - sé - hez É - kes köszön - tés - sel!

1) 2a) 2b) 3) 4a) 4b) 4c)

4. vsz. 3. 8. 10. vsz. 4. 5. 9. vsz. 4–9. vsz. 2. 3. 5. vsz. 4. 9. vsz. *ossia*

2. vsz. = 164. sz. 2. vsz.

3. vsz. = 164. sz. 3. vsz. szövegvariánsokkal

4. Legeltetni fogja
Izraelnek nyáját,
Hogy befogadja a
Világ megváltóját.

5. vsz. = 164. sz. 4. vsz. szövegvariánsokkal

6. Áron vesszejének
Meg kell virágozni,
A prófétáknak is
Be kell teljesedni.

7. Üdvözlégy, Mária,
Malaszttal vagy teljes!
Az Úristen előtt
Kedves, kelemetes(!).

8. Szentlélek Istentől
Fogantatik fijad.
Ő szentséges nevét
Te Jézusnak híjjad!

9. Ő szabadíja meg
Izraelnek népét,
És felékesíti
Dávid király székét.

10. A Jákobnak házán
Ő fog uralkodni,
És birtoka alá
Mindent hódítani.

Bácskertes, Koleszár József (59) 1–10. vsz.

Gombos, Nemes Pálné Bacsó Rozália (51) 1–2. vsz.

Kiss L., 1969.

Kiss L., 1961.

Adventi variáns: 159, 163–164.

Dallamtípusáról lásd a 163. ének jegyzetét. **Hangzó: 045.**

166. Adventi ének

♩ = 56–62

1. Ó, fé - nyes - sé - ges szép haj - nal,

Kit így kö - szön - tött az an - gyal:

Üd - vöz - légy, tel - jes ma-laszt-tal!

2. 6. vsz. 5. 7. vsz. 7. vsz. 7. vsz. 5. 6. vsz. 4.–7. vsz. 3. 5.–7. vsz.

2. Dicsőséges Szűz Mária,
Atyaistennek leánya
És Szentléleknek mátkája!

5. Fijad az ég dicsősége,
A bűnösök reménysége,
S a megtérők üdvössége.

3. Tehozzád küldetett mennyből
Gábrijel angyal követül
Istennek rendeléséből.

6. Ó, dicsőséges Szűzanya,
Kérünk nagy méltóságodra,
Végy minket pártfogásodba!

4. Hogy fíjat fogansz méhedben,
Isten-embert egy személyben,
És megmaradsz szüzességben.

7. Dicsőség Szentháromságnak,
Dicséret Szűz Máriának,
Üdvözítőnk szent anyjának!

Szilágyi, Balogh Andrásné Illés Julianna (48),
Deák Mátyásné Sebők Etelka (49).

Kiss L., 1969.

Középkor végi gregorián kanció magyar változata a *Hajnal Ének Boldog Asszonyról* (Szendrei–Dobszay–Rajeczky 1979, I. 55, II. 25), mely a *Cantus Catholici* énekeskönyvben (1651) jelent meg (vö. *Magyarország zenetörténete I.* 469–470, *Magyarország zenetörténete II.* 320, 323). Népi változatai a nyomtatott alakhoz képest kisebb-nagyobb eltéréseket mutatnak, és legtöbbször hajlításokkal, díszítve énekelik őket, míg a történeti források efféle előadásmódot nem jeleznek. Sok változatban gyűjtötték a teljes nyelvterületen mint adventi énekeket, melyek távolabbi variánskörébe a hangnemileg és formailag változékony éjjeliőr-dallamok is beletartoznak.

Variáns: 167–168. adventi, 154. kisasszonyi ének.

Dallamtípusa: Típuskatalógus III/186. **Hangzó: 046.**

167. Adventi ének

♩ = 69–72

1) _____

1. Ó, fé - nyës - sé - gës szép haj - nal,

2) _____ 3 _____

Kit így kö - szön - tött az an - gyal:

3) _____ (C)

Üd - vöz - légy, tel - jes ma - laszt - tal!

1) 2) 3a) 3b)

5. vsz. 2. vsz. 3. vsz. 5. vsz.

2–5. vsz. = 166. sz. 2–5. vsz.

Hertelendyfalva, Varga Józsefné Győrfi Anna (69),
Kerekes Samuné Győrfi Zsófia (67).

Kiss L., 1968.

Adventi variáns: 166, 168.

Dallamtípusáról lásd a 166. ének jegyzetét. **Hangzó: 047.**

168. Adventi ének

$\text{♩} = 144$

1. Ó, fé - nyes - sé - ges szép ház - nál,
Két szé - pen kö - szönt az an - gyál,
Üd - vöz - légy, tel - jes málasztál!

2. vsz. *ossia* *ossia* 2. vsz. *ossia* *ossia* Ánnak legszebb alkot-mánya.
1. vsz.

2. Dicsőséges Szűz Mária,
Átyáistennek leánya
És Szentléleknek mátkája!

Bácskertes, Nagyfejű Istvánné Balogh Erzsébet (79).

Bodor A., Németh I.,
Csizmadia A., Silling I., 2000.
Bodor A., 1990.

Pető Györgyné Asztalos Erzsébet (77).

Nagyfejűné a dallamot (rendhagyó módon) négysorossá alakította a 2. versszakban (lásd a 7.) variánst), és így a fríg hangsor dórrá értelmeződött át. Hasonló a 154. kisasszonyi ének.

Adventi variáns: 166–167.

Dallamtípusáról lásd a 166. ének jegyzetét.

169. Adventi ének

$\text{♩} = 60$

1. Nagy szív-vel vár-ják Va-la ré-gen-ten

1) _____

Az Is - ten - nek Fi - ját

2) _____

Áb-ra-hám atyánk És a pát-ri - ár - kák.

1) _____ 2) _____

6. vsz. 3. vsz.

2. Mert tudják vala
A nagy Istennek
Az ő ígérését,
Ádám atyánknak
Mondott fogadásit.

4. Felséges Isten,
Ki teremtetted
Mennyet és a földet,
És mindezékben
Levő szépségüket,

3. És felemelvén
Az ő szemüket
Égbe néznek vala.
Kijáltván ötet
Ím, ezt mondják vala:

5. Tekints mirejánk,
Bocsásd el immár
A mi megváltónkat,
Melyet ígértél,
A te Szent Fijadat!

6. Szakadozzatok,
Ti magas felhők
És temérdek egek!
Bocsássátok lē,
Mert vagyunk szegények.

Bácskertes, Buják Mihály (75) előénekes.

Kiss L., 1969.

16. századi egyházi népének.

Dallamtípusáról, a variánsokról lásd a 66. virágvasárnapi ének jegyzetét.

170. Adventi ének

Poco rubato ♩ = 60, ♩ = 86

1) _____ 2) _____ 3) _____

1. Üd-vöz-légy, Szent Szűz, Tel - jes ma-laszt-tal!

Így kö-szön-té an-gyal A szép Szűz Má - ri-ját,
Krisz - tus - nak vá - lasz - tott any - ját.

1) 2) 3) 4) 5a) 5b) 6)
ossia 1. vsz. 2. vsz. ossia 1. vsz. 2. vsz. ossia 1. vsz. ossia 3. vsz. 2. vsz.

2. És mondá tovább: Úr vagyon veled.
Íme, fogansz fíjat, Akin fogsz örülni,
Ménny és a föld álmélkodni.
3. – Ó, angyal – úgymond –, Miként lehet ez?
Mert szűz leány vagyok, Férjet nem ismerek.
Bizonyáságim ebben egek.

Szilágyi, Balogh Andrásné Illés Julianna (49),

Deák Mátyásné Sebők Etelka (50) 1–2. vsz.

Hertelendyfalva, Varga Józsefné Györfi Anna (69) 1–3. vsz.

Kiss L., 1969.

Kiss L., 1968.

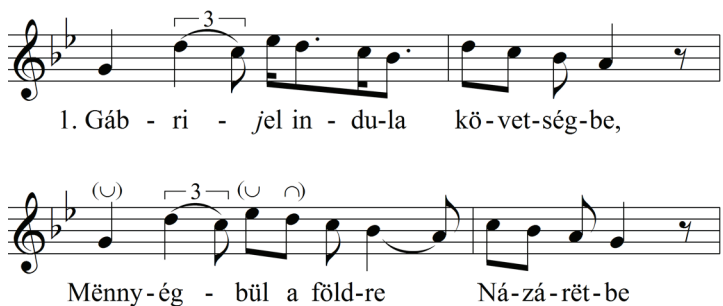
Német eredetű dallam, mely már a 17. században meghonosodott a magyar hagyományban (Szendrei–Dobszay–Rajeczky 1979, I. 116–117, II. 55). Mintegy negyven népi változata ismert az egész nyelvterületen, általában ezzel az adventi szöveggel (pl. MNT II. 312, 313).

(A csókai Jasura József [55] szentcsalád-járás részeként énekelte 1998-ban: Kónya 2004, 186.)

Dallamtípusa: MTA népzenei gyűjtemény 16.115.0/0. **Hangzó: 048** (1–2. vsz., Szilágyi).

171. Adventi ének

Parlando, rubato $\text{♩} = 69$

1. Gáb - ri - jel in - du-la kö - vet - ség-be,
Ménny - ég - bül a föld-re Ná - zá - rét-be

2. – Leküldött egekből Szentháromság,
Nem szükséges erről több bizonyság.
Én Gábriel vagyok, az valóság.
Szüzességedből lesz nagy anyaság.

3. – Hogy te légy Gábrijel, azt elhiszem,
De hidd el, Istennek szüzességem
Örökre áldoztam, az méntségem.
Neked, ki követ vagy, kijelentém.

Hertelendyfalva, Kerekes Samuné Györfi Zsófi (67).

Kiss L., 1968.

A gazdagon díszített ének alapján egyetlen dallamsorból épül fel.
Dallamtípusáról, a variánsokról lásd az 5. újról köszöntő jegyzetét.
Szövege: *Orgonahangok*, 403. **Hangzó: 049.**

172. Adventi ének

Parlando, rubato $\text{♩} = 112$

Szűz lē-jány-hoz, Má - ri-já-hoz csen-des-sen re-pül.

2. vsz.

2. Vedd el tőlem, Szűz Mária, e lilijomot,
Szentháromság magas mennyből ajándékozott!
Üdvöz légy, szép Szűz Mária, Úr van teveled,
Szűz méhedben szállt az Ige, ez az üzenet.

Gombos, Sótányi István (65).

Kiss L., 1969.

Moll hexachord dallam. Mindössze egy változata ismert, egy doroszlai adventőlő, mely végig az első dallamsort ismételteti (MNT II. 318 = Kiss 1982, 293).

Szövege: *Orgonahangok*, 394.

173. Adventi ének, szentcsalád-járás éneke

♩ = 70

1) Ím a haj-nal, jön az an-gyal, li - li-jom-szál ke-zé-ben,
Fé-nyes-ség-gel, szö-vet-ség-gel ér - ke-zik Ná-zá-ret-be.

I - gen szép, nagy új-sá-got mond az Is-ten-nek ne-vé-ben,

Mind-nyá-jun-kat meg-vi-gasz-tal e si - ra-lom völ-gyé-ben.

1) 2) 3)
ossia ossia ossia 5. vsz.

2. Áve, szálve, ó, Mária, téged köszönt az angyal,
Mert az örök Atyaisten most kínál Szent Fijával.
Készíts szállást magzatjának, egy szállást Szent Fijának!
Szíz méhedben, szent szivedben fogadd be jó kedvedben!

3. – Ó, arkángyal – mond Mária –, vajon ez miként lehet,
Áki tisztá, eskidött szíz, vajon az miként szíllhet?
Áki sohá férjet nem tud, ásszonságrá nem mehet,
Szíz virágá, lēānságá tehát nem gyümölcsözhet.

4. – Ne félj, ne félj, ó, Mārijá, vān Istennek hátálmá,
Mert Szentléleknek ereje beszáll te szent méhedbe,
Mert Szentháromság ákárjá, hogy te légy Isten anyja.
Áve, szálve, ó, Mārijá, bínesek pártfogója!

5. – Legyen úgy, mint szávád mondja, ó, Istennek ángyálá,
Hā érdemem vágyon reā, legyen szent ákárátjá,
Hogy ily kisded szolgálója legyek Szent Fija anyja,
Ázért legyen ákárátjá, hogy engem kívánná.

Ammen.

Bácskertes, Koleszár József (59) 1–2. vsz.

Kiss L., 1969.

Gábor József (92) előénekes 1–5. vsz.

Bodor A., 1990.

18. századi egyházi népének változata (*Bozóki énekeskönyv*). Általában Mária-ének, a teljes magyar nyelvterületen gyűjtötték (Moldva kivételével) összesen 25 változatban. AABA formája, kis hangterjedelme más 18–19. századi egyházi énekekre is jellemző, pl. a következő adventi énekre.

Variáns: 178-VI, 187. szentsalád-járás éneke. (Hasonló felépítésű dallam: 174–175.)

Dallamtípusa: Típuskatalógus IV/411.

Szövege: *Orgonahangok*, 396–397.

Hasonló szöveg más dallammal: a 179-III. szentsalád-járás éneke. **Hangzó: 050** (1–2. vsz., Koleszár).

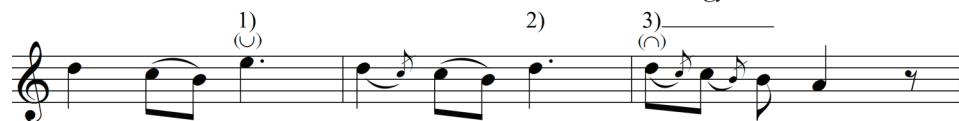
174. Adventi ének

Parlando ♩ = cca 100

1. Mennyből a-lá - szál-lott, mennyből a-lá - szál-lott Úr an-gya - la

Jo - a - him lá - nyá-nak, szép Szíz Má-ri - já-nak { e-képp szó - la:
ím így szó - lá:

Üd - vöz - légy, ál - dott légy, ó, Má - ri - já!

Té-ge-det{any-já-nak vá-lasz-tott ma-gá-nak Is-ten Fi - ja.
mā-gá-nāk vá-lász-tott any - já-nāk

ossia 1. vsz. ossia 2. vsz. ossia 1. vsz. ossia 2. vsz.

2. Engem azért küldött, engem azért küldött követségbe,
 Hogy neked megmondjam és tudodra adjam Názáretben,
 Az ő akarata, melyet végzek,
 Áz ő ákárátját, melyet végzett,
 Mer téged mindennél, a többi szízeknél jobban szeret.

Bácskertes, Guzsvány Imréné Urbán Verona (71).

Bodor A., Németh I.,
 Csizmadia A., Silling I., 2000.
 Kiss L., 1969.

Gábor József (71) előénekes.

Gábor József a szöveget tájnyelvi ejtéssel énekelte és Guzsványennél jóval lassabb tempóban, a két előadó díszítésmódja azonban megegyezik.

Dallamtípusáról, variánsokról lásd a 20. vízkereshti ének jegyzetét. (Hasonló felépítésű dallam: 173, 175.)

Szövege: *Orgonahangok*, 399. **Hangzó: 051** (Guzsványné).

175. Adventi ének

Poco rubato ♩ = cca 66–76

1. Ké-szülj, menj el, ó, Gáb - ri - jel, Ná - zá - ret vá - ros - szá - ban!

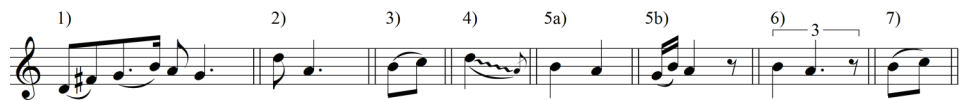
Kö-szönt-sed a Szűz Má - ri - ját Jo - a - kim-nak há - zá - ban!

Mondjad: Üdvözlégy szép Szűz Mária, Úr-tól áldott légy, kegyes, szép rózsá!

Refr.: Á - ve, légy tel - jes ma-laszt-tal, á - ve, szál-ve, Szűz - a - nya!

3. 4. vsz. 3. 4. vsz. 3. vsz. 3. 4. vsz. 2. vsz. 3. 4. vsz. 2. vsz. 3. 4. vsz.

2. Ott találod a szép szűzet buzgó imádságában.
Mondjad, vagy Istentől követ, ki lakik mennyországban.
Erre választá ötöd kedvében, fogadja Jézust tiszta méhében! *Refr.*
3. Visszafelel félelmessen: Mond' meg, angyal, hogy lehet?
Szűz életem foly csendessen, férfit nem ismerek.
Mondjad: Szentlélek téged árnyékol, az Úr malasztja rejád áldást hoz! *Refr.*
4. A kegyes szűz mond csendesen, felel fejét meghajtja:
Íme, az Úr szolgálója, legyen mint szavad mondja.
Ez a követség, mit neked adok, mondá a szűznek, mit neked mondok: *Refr.*

Bácskertes, Buják Mihály (75) előénekes 1–2. vsz.

Gábor József (71) előénekes 3–4. vsz.

Kiss L., 1969.

Variáns: a 138. pünkösdi ének, lásd annak jegyzetét.

176. Adventi ének

Parlando ♩ = cca 108

1. Gáb-ri-jel ár-k-án-gyál le-szál-lott a föld-re,
Mint a pi-ros háj-nál, é-gi fé-nyes-ség-be.

Er-vend, ó, szent né-pe, mert a Szíz mé-hé-be

Be-száll az ég és feld nagy di-csés-sé-ge.

2. 3. vsz

2. Gábrijel odászáll Názáret városba,
Hol egy Szent Szíz térdel buzgón imádságban.
Á Szent Szíz megijedt: mil csodá-jelenet!
– Ne félj, ó, tiszta Szíz, Isten nagyon szeret!

3. Gábrijel arkángyal mondá Mārijának:
Te lettél az anyja világ váltáságának.
Te fogod megszilni, te fogod nevelni,
Kegyes kárjajiddal te fogod elelni [ölelni].

Bácskertes, Pető Györgyné Asztalos Erzsébet (77).

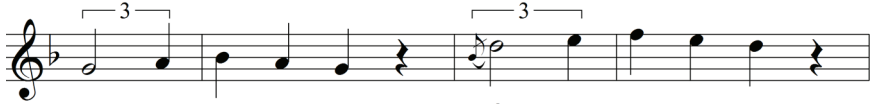
Bodor A., 1990.

AAb+bA_v formájú, nagy ambitusú, dúr dallam. A Dunántúlon, az Alföldön és az al-dunai széke-
lyektől gyűjtötték összesen négy változatban búcsús- és halottasének szöveggel.

Dallamtípusa: MTA népzenei gyűjtemény 12.043.0/0.

177. Adventi ének

♩ = cca 108–112

1. Har - ma - toz - za - tok, É - gi ma - ga - sok!

Té - gő-det vár lel-kém, Hogy ol - tal-mat nyer-jen.

Refr.: Jöjj el, é-dős id-ve-zi-tóm!

Tégéd vár epedve
Az emberek lelke. *Refr.*

Hertelendyfalva, Szatmári Mihályné Balogh Mária (69).

Kiss L., 1968.

19. századi egyházi népének (*Zsasskovszky énektár*, 1855) énekeskönyvbeli alakjától (*Hozsanna*, 3, *Éneklő Egyház*, 3) kissé eltérő változata. Népi variánsait nem gyűjtötték.